

न्यायालयीन प्रकरणाचे आदेश / न्याय निर्णय
पारित केलेल्या दिनांकापासून शासनाकडे त्वरित /
तातडीने पाठविण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास व पंचायतराज विभाग
शा. परिपत्रक क्र. १/प्र.क्र.००७/विधि कक्ष
बांधकाम भवन, मर्झबान पथमुंबई, फोर्ट, २५
दि.२०.११.२०२३

प्रस्तावना :

विभागातील न्यायालयीन प्रकरणे हाताळताना असे निदर्शनास आले आहे की विविध याचिकांमध्ये जेव्हा जेव्हा मा. उच्च न्यायालय वा अन्य न्यायालये आदेश / न्यायनिर्णय पारित करतात त्या आदेशाची / न्यायनिर्णयाची प्रत शासनाकडे बऱ्याच विलंबाने पाठविली जाते. त्यामुळे मा. न्यायालयाच्या आदेशावर / न्यायनिर्णयावर वेळेच्या आत विहित कालावधीत योग्य ती कार्यवाही केली जात नाही. परिणामस्वरूप शासनास / विभागीय सचिवास / संबंधित अधिकाऱ्यास वैयक्तिक ताशेरे, न्यायालय दंड, वर्तमानपत्रात अपप्रसिध्दी न्यायालीन अवमान, मानसिक त्रास, वेळेचा अपव्यय, पैशाचा अपव्यय यांना सामोरे जावे लागते.

२. असे प्रकार भविष्यात घडू नये यासाठी न्यायालयीन प्रकरणाचे आदेश / न्यायनिर्णय पारित केलेल्या दिनांकापासून शासनास त्वरित / तातडीने पाठविण्याबाबत परिपत्रक निर्गमित करण्यात येत आहे.

कार्यालयीन परिपत्रक

महाराष्ट्र शासनाचे ग्रामविकास व पंचायतराज विभाग अथवा अधिनस्त क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांमार्फत घेण्यात आलेले निर्णय वा काढण्यात आलेले आदेश यांना बरेचदा मा. सर्वोच्च न्यायालय / मा. मुंबई उच्च न्यायालय / मा. महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण / औद्योगिक न्यायालय / कामगार न्यायालय यांसमोर आव्हान देण्यात येते. अशा कोणत्याही प्रकरणात मा. न्यायालयाने / मा. न्यायाधिकरणाने अंतरीम किंवा अंतिम निर्णय दिला असेल, त्या प्रकरणामध्ये मा. न्यायालयाच्या निर्णयाच्या अनुषंगाने वेळीच शासनस्तरावरील कार्यवाही पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने याद्वारे खालीलप्रमाणे निर्देश देण्यात येत आहेत :-

(१) ग्रामविकास व पंचायतराज विभागाच्या नोंदणी कार्यासन अधिकाऱ्यांनी, संबंधित न्यायालयीन प्रकरणाविषयी प्राप्त होणारे सर्व अंतरीम किंवा अंतिम आदेश, न्याय निर्णय थेट मा. प्रधान सचिव (ग्रामविकास व पंचायतराज विभाग) तसेच स.स. / उ.स. (विधी / व संबंधित स.स. / उ.स.) यांना चिन्हांकित करावेत व त्याच दिवशी मा. प्रधान सचिव (ग्रामविकास व पंचायतराज विभाग) व यांच्या टपालातून सादर करण्याची दक्षता घ्यावी. टपालातून प्राप्त होणारे न्यायालयीन कामकाजासंबंधित

प्रत्येक संदर्भ संबंधित कार्यासनाकडे पाठवितांना सह सचिव (विधि) यांना ई-ऑफिसद्वारे पाठविण्याची दक्षता घ्यावी.

- (२) कोणत्याही कार्यासनात किंवा सह सचिव / उप सचिवांकडे थेट प्राप्त होणारे मा. न्यायाधिकरणाचे / न्यायालयाचे निर्देश / अंतरीम आदेश / अंतिम निर्णय तात्काळ मा. प्रधान सचिव (ग्रामविकास व पंचायतराज विभाग) यांच्या निदर्शनास आणण्यात यावेत.
- (३) ज्या प्रकरणी या विभागाविरुद्ध दाखल न्यायालयीन प्रकरणात निर्देश / अंतरीम आदेश किंवा अंतिम निर्णय प्राप्त झाला असेल आणि अशा प्रकरणी विशिष्ट मुदतीत काही कार्यवाही पूर्ण करावयाचे किंवा निर्णय घेण्याचे निर्देश देण्यात आले असतील तर त्या प्रकरणी मुदतीत निर्णय घेण्याच्या दृष्टीने अविलंब संबंधित कार्यासनाने प्रकरण सक्षम प्राधिकारी यांचे मान्यतेसाठी सादर करण्याची दक्षता कटाक्षाने घ्यावी.
- (४) ज्या प्रकरणात मा. न्यायालयाचा / न्यायाधिकरणाचा निर्णय शासनाच्या विरोधात गेला असेल अशा प्रकरणात संबंधित सरकारी वकिलांचे / सादरकर्ता अधिकारी अभिमत प्राप्त करून घेऊन अशा आदेशाविरुद्ध अपील करणे आवश्यक असल्यास त्याबाबतच्या आपल्या स्वयंस्पष्ट प्रस्तावाची छाननी विधि व न्याय विभागाकडून विनाविलंब करून घेवून त्या विभागाने दिलेल्या सल्ल्यानुसार अशा प्रकरणी पुढील कार्यवाही वेळेत पूर्ण करण्याची दक्षता घेण्यात यावी.
- (५) ज्या प्रकरणात मा. न्यायालयाने / मा. न्यायाधिकरणाने ठरवून दिलेल्या मुदतीत निर्णय घेण्यास किंवा म्हणणे सादर करण्यास विलंब लागणार असेल अशा प्रकरणी कार्यासनात न्यायालयीन आदेशाची प्रत प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून केलेल्या कार्यवाहीचा तपशील घटनाक्रमानुसार नमुद करून आवश्यक असलेल्या कालावधीसाठी मुदतवाढ मिळण्यासाठी सरकारी वकील / सादरकर्ता अधिकारी यांचेमार्फत संबंधित मा. न्यायालयाकडे/ मा. न्यायाधिकरणाकडे न चुकता वेळीच अर्ज करून मुदतवाढ मिळविण्यासाठी प्रयत्न करण्यात यावेत.
- (६) मा. न्यायालयाने/मा. न्यायाधिकरणाने निर्णय घेण्याचा कालावधी वाढवून दिला असेल तर वाढीव कालावधीत शासनाकडून अपेक्षित कार्यवाही / निर्णय पूर्ण होईल किंवा शासनाचे शपथपत्र दाखल होईल याची दक्षता संबंधित कार्यासनाने कटाक्षाने घ्यावी.
- (७) सर्व पर्यवेक्षीय अधिकारी (सहसचिव / उपसचिव) यांनी वरील निर्देशांचे अनुपालन त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील कार्यासनांकडून केले जाईल, याची जातीने दक्षता घ्यावी, व या दृष्टीने त्यांच्या अधीनस्त कार्यासनांकडे प्रलंबित न्यायालयीन प्रकरणांचा नियमितपणे आढावा घ्यावा.

(८) शासन परिपत्रक १७.०१.२०२३ विधि व न्याय विभाग आणि शासन निर्णय १३.०७.२०२३ वित्त विभाग यांचे तंतोतंत पालन करण्यात यावे.

(९) वरील सूचनांचे पालन न झाल्यास अथवा शासन स्तरावरील अपेक्षित कार्यवाही करण्यास विलंब झाल्यास, अशा प्रकरणी संबंधीत क्षेत्रिय अधिकारी, (ग्रामविकास व पंचायतराज प्रादेशिक विभाग), कार्यासन अधिकारी, सहायक कक्ष अधिकारी हे शिस्तभंगाच्या कारवाईस पात्र राहतील याची कृपया सर्व संबंधितांनी नोंद घ्यावी.

(१०) सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३११२०१७४१३११४२० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(किशोर भालेराव)

सह सचिव (विधी)

ग्राम विकास व पंचायतराज विभाग

प्रत :-

- १) मा. मंत्री यांचे स्विद्य सहाय्यक (ग्रामविकास व पंचायतराज विभाग), मंत्रालय, मुंबई
- २) मा. प्रधान सचिव (ग्रामविकास व पंचायतराज विभाग) यांचे स्विद्य सहाय्यक
- ३) सर्व सह सचिव, उपसचिव, अवर सचिव, कक्ष अधिकारी - ग्रामविकास व पंचायतराज विभाग,
- ४) सर्व विभागीय आयुक्त
- ५) सर्व उप आयुक्त (आस्थापना/विकास)
- ६) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
- ७) निवडनस्ती / विधी कक्ष